

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám, Gergurov-féle házban,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bács megyei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Megyei közgyűlés.

Bácsvármegye törvényhatósága f. hó 23-án a megyei palota dísztermében rendkívüli közgyűlést tartott, melynek bő tárgysorozata aránylag igen rövid idő alatt lemorzsolgatott.

Az, hogy az ügyek gyorsan tárgyalhatók legyenek, — nem képezni aprehenzió tárgyát, — mert a bizottsági tagokat fölszólalásra bírni senkinek se lehet föladata.

Ha ők az ügyek azon elintézésében — a mint az állandó választmány javasolja, megnyugosznak, — arról természetesen senki se tehet s így aztán nem csoda, ha 100—150 ügydarab 2 óra alatt elreferáltatik.

Hogy miként dolgozik az állandó választmány most — és miként dolgozott a Sándor-regime alatt, arra az összehasonlítás önkényt kínálkozik. A Sándor-regime alatt a közgyűlésen egyebet se hallottunk, mint az állandó választmány folytonos „dobzse”-szavát, melylyel mindent szélteben-hoszszában jóváhagyott.

Ebből nőtte ki magát az a retentó korrupció, melynek olykor vulkánikus kitörései egy-egy jegyző véres fejét dobták fölszínre.

A községek azt tették, a mit akartak, soha se ellenőrizte őket a megye. Az ügyek úgy intézettek el a központban, hogy a referens megkérte a jegyzőt, hagyná jóvá a községi határozatot, s a jószívű referens megtette azt a szívességet.

Ezzel az ügy elintéztetett. Az állandó választmány bele se kukkant abba, a közgyűlés meg se kukkant.

A mai közgyűlésen azonban mintha minden megváltozott volna.

Egyik határozat a másik után odatott föl, utasított a község a törvény szem előtt tartására, itt-ott elrendeltetett a fegyelmi eljárás s itt-ott „kivételesen s méltányosságból” jóváhagyott a határozat.

Szinte gyönyörűség volt hallgatni, a mint a referens részletesen s terjedelmesen megokolta a községi határozatok hiányosságait.

S meggyőződünk róla, hogy alig van a megyében község, mely ügyeinek elintézésében fölületes ne volna.

De mi okozta a változást a vármegyén?

Az az eléggé nem is méltatható körülmény, hogy a főispán ismeri az ügyeket egyenként s összesen, sőt a referens által elhallgatott intézkedéseket nyomban előadja ő maga.

Hogy az ily szorgalom és odaadás az ügyek elintézésében a vármegyei tisztviselői karra nem maradhat hatás nélkül, az csak természetes.

S örömmel konstatáljuk, hogy a vármegyei tisztviselői kar — kivéve a kiselejteződőt, feladata magaslatán áll.

Miért ismerjük be mindezt, s miért tartjuk szükségesnek hangoztatni? Egyszerűen azért, mert másfél évtizeden át a kérlelhetetlen kritika ösztönre suhogtattuk s akkor a korrumpáltak és dologtalanok személyeskedéssel vádolták az ellenzéki sajtót.

Nos — ma igazat ad nekünk a megifjult vármegyei kormányzat, maguk a hajdan megostorozott intézmények, az a slendriánság, mely kivész-félben van.

A javulást és előrehaladást szívesen konstatáljuk, ha mindjárt ellenzéki szempontból érdekünkben állana elhallgatnunk. Mert higgyék el a lejárt rendszer hívei, hogy többet árt nekünk ellenzéknek az erélyes és rendszerető főispán, a ki objektív igazság-szeretettel kormányoz, mint az örökké boszútálló s pártszenvedélytől lángoló harag kitörése.

Sebaj! — Mi nem vagyunk annyira elvakultak, hogy a javulást s haladást ne konstatálnók szíves-örömmel. A közgyűlésnek legérdekesebb momentuma volt Popovits Dusán központi főszolgabíró nyugdíjaztatása.

Előre vetett árnya a tisztújításnak.

Vajjon hányan fogják követni őt? Mentül többen — annál jobb! — Mert a slendriánság, törvényellenes községi adminisztráció főként a

hanyag, kortes-főszolgabírák fegyelmetlensége és lustaságában gyökereszik.

A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósítást közlünk.

Vármegyei közgyűlés

Bács megye f. hó 23-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a lapunk 99. számában közölt tárgysorozat nyert elintézését. Ezen tárgysorozat főbb pontjainak elintézési módját következőkben ismertetjük:

Mindenek előtt megállapított az általános tisztújítás határnapja vagyis *december 30-ika*, mely nap forduló pontot fog a megye történetében képezni, a mennyiben valószínű, hogy ez alkalommal választ Bács megye utolsó köztisztviselőket, azután már állami kinevezés lép életbe. Hogy az utolsó tisztújítás nagyérdékű lesz — azt már eleve is állithatjuk, mert igen sokan fognak a régi lendrián-kormányzat embereiből nyugdíjba küldetni.

A belügyminiszter jóváhagyta a megyei árva és szeretetház javára Bezerédy Istvánról megvett 10 holdnyi belsőség iránt kötött szerződést — s így a régen vajdó eszme végre a megvalósulás stádiumába lép.

Több miniszteri intézkedés s vármegyei átirat észrevétel nélkül tudomásul vétetett.

A vármegye alispánja előterjesztést tett a közgyűlésnek az iránt, hogy két közigazgatási gyakornoki állás szüntettessék be s ezek helyébe egy 900 frt fizetésű s 200 frt lakpénzzel javadalmazandó aljegyzői állás rendszeresítessék, mit a közgyűlés egyhangulag elfogad, s felsőbb jóváhagyás alá terjeszt.

Ugyancsak az alispán előterjesztésére határozta meg egy 10-es számu és 11 drb. 3-as számu tűzmentes pénzzsekrenynek beszerzése 2300 frtért.

Érdekes újítások történtek a vármegye szervezési szabályrendeletében is, melyeket az alispán elnökölte alatt egy kiküldött bizottság készített el. A módosítások fölolvastattak a közgyűlésen, de egyszeri hallásra bajos volt azokat följegyeznünk. Reméljük, hogy a vármegyei alispán a megyei ellenzéki érületi bizottsági tagokra való tekintettel meg fogja lapunknak is küldetni.

Be jön mutavva a közgyűlésnek az új korcsmai rend is, melyet közérdekű voltánál egész terjedelmében közölni fogunk, föltéve hogy az lapunknak megküldetik.

Az alispán 3 napidíjas állásra óhajtat pályázatot nyitni, mert több díjnak katonai szolgálattételre van behiva. Popovits Dusán központi főszolgabíró idegébaja miatt nyugdíjaztatik évi 840 frtval.

Ugyancsak nyugdíjba megy Fleisch-

Női Confectió
legnagyobb választékban és legolcsóbb
szabott árak
mellett.

Flesch Lipót
czégnél kapható

Uri divat-áru
legnagyobb választékban és legolcsóbb
szabott árak
mellett.

hacker István 240 frt évi nyugdíjjal. Bagó Aranka nevelési járuléka évi 45 frtban állapították meg.

Kloyber Lajos azon kerelmével, hogy ideiglenes szolgálati évei beszámíttassanak — elutasították, mert ez a kérdés csak nyugdíjazás alkalmával nyerhet megoldást.

Kernyaja község árvatári hiányaiból 18000 frtot az illető községi előjárók kötelesek megteríteni, 36000 frtnyi hiány miatt egyelőre az eljárás függőben hagyatik.

Zenta város utcáinak kikövezése iránti határozata föloldatik.

Ada község védtöltések helyreállítása iránti határozata föloldatik.

A palánka-kula-hegyes-feketehegyi vasut igazgatóságába a közgyűlés beavaszija Karácson Gyula alispánt és Nagy István megyebizottsági tagot, a felügyelő bizottságba dr. Molnár Károly megyei főügyészt.

Ó-Kanizsán szülésznői állások rendszeresítették.

Gospodince községének a fogyasztási s italadó kezelése tárgyában hozott határozata föloldatik.

Szűcs János ó-becsei lakos felebbezése elutasították.

Apatin község a polgári leányiskolai tandíjat 35 frtban szabta meg, a megye 12 frtra szállította le.

Német Palánkának kivételesen engedélyeztetik 3000 frtnyi kölcsön fölvétele.

Knézy György nemes-militári rendőrzetű havi 10 frtnyi kezgydíjat kapott.

Uj-Futtak szabályrendeletet alkotott a közs. alkalmazottak fizetésére nézve, de a megye föloldotta e határozatot.

Feloldotta Bajmók község határozatát is a kisbírák fizetése tárgyában.

Cservenka község 150 frtnyi segílyt ad a kisdnevelési egyletnek.

Nádaly község határozata a fogyasztási és italadó tárgyában föloldatik.

Cservenkán a rendőrség két lovas rendőrel szaporították.

Bácskeresztur határozata a szolgák alkalmazása tárgyában föloldatik.

Bácskeresztur föl akarja emelni rendőrzetnek létszámát, de ezt a megye nem találja indokoltnak.

Pacsér község határozata Horváth Lajos elbocsátása tárgyában jóváhagyatik.

Kupuszina község határozata az italadókezelő nyugdíjaztatása tárgyában föloldatik. Ó-Becse község határozata aszfalttörzés iránt föloldatik s a közs. előjáróság ellen fegyelmi eljárás indították.

(Folyt. köv.)

Tompa Antal beszéde.

— A költségvetés tárgyalásához. —

A költségvetés tárgyalásához a Ház szerdai ülése alkalmával Tompa Antal, az ó-kanizsai kerület képviselője is hozzászólt. Beszédjét, melyben többek között bácskai dolgokra is fölhívja a belügyminiszter figyelmét itt egész terjedelmében közreadjuk:

Tompa Antal. T. Ház! A Ház szíves figyelmét kérem az iránt, hogy nekem is alkalmat adjon politikai köteletségem teljesítésére, de főleg azért is, hogy előadhasam indokait annak, melynél fogva a kormány iránt bizalommal nem viselhetem. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.)

Elviáthadatlán az, t. Ház, hogy dicséret illeti meg ezt a nemzetet, a mely mindent elkövet arra, hogy jogait érvényesítse; de elvitathadatlán igazság az is, hogy gyalázat illeti azt a nemzetet, a mely a már egyszer megszerzett jogait könnyelműen feladja és eldobja. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A népek történetében a magyar azon nemzetek közé tartozik, a ki életével és vérével is ha kellett, a szabadságáért, függetlenségéért síkra szállott és azt meg is védte. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ha figyelemmel kísérjük a jelen kormány működését, kétségtelenül arra a meggyőződésre jutunk, hogy ez a kormány a nemzet jogait sem itt bent a hazában sem a hazán kívül megvédeni sem hivatást, sem erőt nem érez magában. (Igaz ugy van a szélsőbaloldalon.) Mint minden nemzetnek, úgy a magyaroknak is vannak nagyjai. A nemzet ezekhez hódolhat, tisztelettel és szeretettel ragaszkodik. Ilyen kimagasló alakja volt a nemzetnek: Kossuth Lajos. (Igaz! Ugy van! szélsőbalföl.) A távoiba is elzárando-kolt hozzá a magyar nemzet, hogy tanácsát kikérje, intelmeit kövesse. Felelemmel és ag-

godalommal tekintett utolsó perczeire és tömegesen megtisztelte őt a nemzet ravatalánál a külföld is. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ott láttuk a külföld hatalmasságait, ott láttuk tiszteltük lerovására a külföld nemzeteit, de a magyar miniszteriumot nem láttuk ott. Nem láttuk pedig azért, mert az nem önálló és így szabadon nem is rendelkezhetett, hanem Bécsből kapta megbízását és így a dolog természeténél fogva ott meg sem jelent.

Midőn pedig a nemzet óhajtatásával, a nemzet akaratával, a Ház határozott utasításából a Ház akkori elnökének mostan igen t. miniszterelnök urnak kellett volna ott, ha mást nem, legalább a Hazát képviselni: az, a ki kibúvót keresett, és ez a dolog természetében felszök, éppen a miniszterelnök ur volt, mert tudta, hogy azt a meg nem érdemelt helyet, melyet ma elfoglalt, különben el nem foglalhatta volna. (Igaz ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A másik és igen fontos körülmény, a mely miatt hízalommal szintén nem viselhetem a kormány iránt, a legközelebb lezajlott horvát vizsály. Akkor, mikor e Házban ez a kelemetlen kérdés felhozott, a miniszterelnök ur oda nyilatkozott, hogy ez nem más, mint gyezközös pajzánság, mint olyan, amely komoly figyelmet nem is érdemel. Mindenki figyelemmel várta a törvényes eljárás mikénti lefolyását, de ott ellenkező meggyőződésre jutott mindenki. Azt kellett ugyan is tapasztalunk, hogy az nem a deaksg, hanem a horvát nemzet többségének akaratából származott. (Igaz! Ugy van! szélsőbalföl.) Ott a tárgyalási terembe nyíltan jelentették ki a fiatalok, hogy hiszen nem minden az ő akaratukból történt, hanem abban a főrsz Spevez rektor urat illeti. És e tekintetben magát a horvát bíróságát is némileg részrehajlassal, mintegy utasítás elfogadásával kell vádolnom. A dolog természetében rejlik, hogy a fiatalsg így vedekezik, első sorban ki kellett volna hallgatni a rektort, hogy szembesítették mint tanut azzal a fiatalsgal, a mely őt vádolja a polg. intézésével és azzal, hogy — bár nem nyíltan — de megis ő adta értesere a fiatalsgnak, hogy ezt megteheti. A bíróság azonban e kérdésben csak átsiklott és azzal a kérdéssel, hogy ez a fiatalsg cselekménye vagy pedig előre elhatározott, komoly meg-

T A R G Z A.

Huszonöt év mulva.

Irtá: Baedeker.

Ezernyolczszázhetvenben a németek bizony jól elverték a franciákat. De édeskeveset törődött ezzel a „csekélysg”-gel az a tizenkét fiatalember, akik ép akkor tettek érettségét a rétvári főgimnáziumban. Ők fontosabb világoseménynek tartották az ő vizsgálatuk sikerét, mint a német fegyvereket, s meg is ünnepelték ezt a szokásos bankettel, amelyen örök barátságot fogadtak s abban állapodtak meg, hogy tiz év mulva ojból összejönnek, megint banketteznek.

Össze is jöttek azok, akik akkor még életben voltak! kilencen. Mert ketten időközben meghaltak kolerában, egy pedig még komolyabban halt meg, val mi idegen pénzzel kiszökött Amerikába. Megsíratták a három halottat, s a tén vigan voltak; annyi bort ittak, mennyit csak elbir kilene ember. S mielőtt ki-ki a dolgára ment, azt határozták, hogy további tiz év mulva megint találkozni fognak.

Ez a tiz esztendő is elmúlt, mert hiszen ez is idő, s a cimborák — csupa

meglett férfiak — újból megjelentek egy vendéglő külön termében, amelyben hatra volt terítve. Mert hárman újból kidőltek a pusztuló gárdából. A jó fiuk közül kettő az elmúlt tiz esztendő sok ezer halottját szaporította kettővel, a harmadik pedig azt írta egyik iskolatársának, hogy gerinesorvadásban szenved, szeretne ugyan elbucsuzni a kedves cimboráktól, de nem ülhet a vasutra, nagyon messze lakik... Szomorú banket volt amelyen többet beszéltek a holtakról, mint az élőkről. De mikor az ebéd végén a pezsgőt kezdtek a poharakba töltögetni, kiderültek és kipirosodtak az arcok, vidáman szikráztak a szemek és pattogtak az élecek. Már tudniillik az előbbieknek az ajkairól, mert a szegény ember, ha nagyobb urakkal van együtt — még ha azok iskolatársai is — nem igen merészkedik viccelődni. S valóban, ha egyébről nem, arról lehetett itt megítélni a különböző rangfokozatokat, hogy a nagyurak elmeskédtek, a szegény ördögök pedig sokat ettek. Mert volt itt mindenféle ember ebben a féltucgatban, amely utóvégre se egyéb, mint egy kivonata a társadalom nagyobb csoportjainak, volt itt méltóságos, nagyságos, tekintetes, sőt teljes című ur is. Ez utóbbiak egy kicsit félszegen és bátoratlanul

viselkedtek az előbbienekkel szemben, s ha megszólították őket, sose felejtették el ezt a bocsánatkérő fraízst: kérlek alászan...

Mindenki természetesen fogja tartani, hogy az ebéd nem tartott oly soká, mint tiz év előtt. Az idő egyre drágul. Mikor megittak egy pár Mummot, a méltóságos ur félszkelődni kezdett, s a nagyságos ur az óráját nézte. Szép kiállítású darab óra volt ez, gyémántokkal kirakva, melyre az egyik tekintetes szomszédja sóvárogva nézett, míg végre megreszkizotta a kérést:

— Mutasd meg, kérlek alászan...

A nagyságos kedvetlenül fejtette le a láncáról és aggódva nézdegélt utána, mikor az kézről-kézre járt s végül egy t. c. iskolatárs kezébe is jutott. Láthatólag megkönnyebült, mikor megint a zsebébe érezte.

A hangulat legkövetőbbé se volt kedélyes, s a társaság egyik tekintetes tagjának az az indítványa, hogy öt év mulva újra találkozzanak itt, ugyanezen a helyen a szerető iskolatársak, minden nagyobb tetszészaj nélkül fogadtatott el. A t. c. ur azt harsogta ugyan, hogy; éjjen!

fontolásból származó dolog e, nem jött tisztaba a bíróság. Josipovich Geza igen t. horvát képviselőnkünk, a kit én jóindulatúként nagyrabecsülök, tegnap oda nyilatkozott, hogy a horvát nép a magyarral szemben loyális és olyan, a mely minden körülmények között becsülésre méltó. Ezzel a nyilatkozattal homlokegyenest ellenkezőt mond azonban a magyar nemzetnek az a barátja, akit horvát tartománygyűlésen tett nyilatkozatott. Azt mondja ugyanis Cernkovic képviselő ur, hogy a kiegyezést védő horvát partban tulajdonképpen négy osztály van. Első helyen vannak az antiszemiták, a kikről azt mondja, hogy ezek a szó szoros értelmében horvátok, a magyarok ellenségei és arra törekvesnek, hogy egységes osztrák-birodalom létesüljön. Ezek közé sorozom én a fiatalosokat és magát a rektort is, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezek közé sorozom Horvátország legnagyobb részét. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ugyane férfiú nyit homlokát beismeri, hogy a második, az opportunista párt, szintén annyira horvát, hogy csak alkalmat les arra, hogy Magyarország ellen minden lehetőt ekövessen. A harmadik párt a fuzionisták pártja. Ezek, mint Cernkovic mondja, első sorban a horvát zászlót engedik csak meg, de beleegyeznek abba is, hogy a magyar zászló is kitűzessék. A negyedik párt, a mely egészen megegyező a mi kormánypartunkkal, az u. n. hivatalnokok pártja. E párt Horvátországban a szerint, a mint a körülmények, a mint a saját érdekeik kívánják, minden percben változtatják meggyőződéseiket.

E két irányú nyilatkozatból én azt az okszerű következtetést vonom le, hogy nem szabad azt mondani a miniszterelnök urnak, hogy a gyerekek tüntettek. Egészen más szemmel kell nézni azt a támadást, mely a fiatalos részéről, de a horvát nemzet nevében intéztetett ellenünk. Ebből az a kellemetlen helyzet támadt, hogy a miniszterelnök ur azzal vádolta az ellenzéket, hogy magának ez ügyben vagyott akar kovacsolni, azzal saját érdekeit akarja előmozdítani. Hát én megfordítom e vádat és azt mondom, kovacsoljon a miniszterelnök ur egy nagy részvényságot, de annak szelvényeit ne váltassa be a magyar nemzettel, hanem váltsa be ő maga. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.)

De nemcsak az ország határain kívül, hanem itt bent is olyan visszás állapotokat látunk, melyek méltán aggodalomra, elkésredésre indítják a magyart. Mint a főváros állandó lakója és különösen e főváros törvényhatósági bizottságának tagja, arczpirulva látom, hogy milyen stílusban beszél a belügyminiszter ur a fővárossal, a mely főváros ott, a hol áldozatkézségről, hazafiságról van szó s a hol a kormánynt ki kell segíteni, mindig első helyen áll. Hazafiságának jellemzésére csak azt az egy esetet hozzem fel, hogy akkor, a mikor a kormány kátyuba került: Kossuth Lajos eltemetése dolgában, nem a főváros volt-e az első, a ki áldozatkézséggel kisegítette a kormánynt s megmentette a nemzet tisztességét, becsületét. (Ugy van! Ugy van! a selsőbaloldalon) És, t. Ház, a fővárossal szemben különösen a belügyminiszter ur szokta érezeteni nagy hatalmát és nagy dicsőségét. A főváros autonómiaja, a főváros joga, a belügyminiszter ur előtt absolute számba sem jön. Példa erre a fővárosban, hogy annyi meg annyian kérnek gyógyszeritari jogot s minthogy a főváros nem akarja ezt szatocs-iparrá lealacsonyítani, nem akarja azon nivaauról leszorítani, a melyet megérdemel, elutasítja a kérelmet, nem inditványozza s nem helyezi kilátásba a jog megadását. Ezzel szemben a belügyminiszter ur — bár nem tudom, milyen szolgálatokat kíván jutalmazni ezzel — a főváros mellőzésével azt mondja: Főnagynak, meg nem tudom még kinek, gyógyszeritár engedélyezendőt!

Kétségtelen joga a fővárosnak, hogy a saját dolgait ön maga intézze. A Ház minden tagja igen jól fog emlékezni, hogy csak a legközelebb is megnyirve elkésredett a főváros azon visszaélés miatt, melyet vele szemben a belügyminiszter ur elkövetett. Fel is irt ide a Házhoz, itt keresett orvoslást azért, hogy az ő meghallgatása nélkül egyszerűen bécsi vállalkozóknak adta ki az illemhelyeket, a fővárost pedig egyszerűen figyelembe sem veszi. De hogy érélyes is tud lenni a belügyminiszter ur, szíves engedel-mökkal egy esetet hozok fel erre nézve (Halljuk! Halljuk!) A legközelebbi multban történt, hogy egy előkelő fővárosi egyéniség kivette az u. n. szemétkihordást. (Halljuk! Halljuk!) Egy hang a szélsőbaloldalon: Ez érdekes!

Ez az uri ember, — a ki esetleg a kereskedelmi miniszter urnak a sógora, — folyamodott a fővároszhoz, hogy a köztisztaság és közegészségügy szempontjából felette hátrányos és káros, hogy a csont- és rongy-üzlet egyesek kezében van, s kérelmezte, hogy a belügyminiszter ur hathatós befo-lyásával oda hasson, hogy ez a köztisztaság érdekében a szeméttel együtt fuvaroztassék ki. Tudom, hogy ez az üzlet nem is lett volna oly rossz, mert az illetőnek legalább is 200 000 forint jövedelmezett volna. A közegészségügyi tanács tárgyalta is ezt az ügyet és ott, mint a közegészségügyi bizottságnak hivatalból tagja, több előjáró oda nyilatko-zott, hogy ez tulajdonképpen egyes embereknek a megélhetése s ebből többen élnek, hogy különösen a fővárosban a vendéglősök ebből 1500, egész 2000 forint jövedelmeznek, következesképp ellene voltak annak, hogy a szeméttel egyidejűleg hordassék ki. A belügyminiszter ur akkor azt hitte, hogy a közegészség érdekében fog eljárni és a főváros megkerülésével valami Horváth nevű segéd-fogalmazó urat küldtek ki, ki azután áruhába öltözökött, áruhába öltöztette a rend-őröket, s valódi hajszát intézett ebben a kérdésben. A dolog vége még sem akként ütött ki, a mint ő hitte s ennek az a vége lett, hogy azt a négy előjárót, ki ellene mert szólni ebben a kérdésben, fegyelmi vizsgálat alá helyezte. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Az a fegyelmi vizsgálat be is fejez-tetett, sajnos azonban, hogy a felmentő határozat még ma sem hozott meg, valószí-nűleg azért, hogy az által a belügyminiszter ur kompromittálva ne legyen.

Ezek és más olyan körülmények van-nak, melyek tulajdonképpen a belügyminisz-ter ur eljárását mélyen lesújtva érintik. Ott azonban, hol arról volna szó, hogy a bel-ügyminiszter ur erélyvel járjon el, ott sem-mit sem tesz. Erről általában feljajdulva be-zel a nemzet. Az ugynevezett trachoma be-tegségekért értem. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Egész vidékeket pusztít el ez a baj, mindenki látja a bajt, csak a bel-ügyminiszter ur nem látja. Epp úgy vagyunk vele, mint a filloxera-pusztítással, arra azon-ban, hogy meggátoltassék, a belügyminisz-ter ur nem tesz semmit.

Még egy körülménnyel nagyon köll-nyösen jár el a t. belügyminiszter ur. (Hál-

— de a tekintetes urak már csak „helyes”-t kiáltottak, míg a méltóságos és nagyságos ur rangjukhoz illőbbnek tartották azt, hogy beleegyezőleg bólintsanak a fejükkel.

Az idő pedig nem vesztette el azt a szokását, hogy elmúljon, tehát elmúlt megint öt esztendő, mely újabb pusztítást vitt véghez a fogyatkozó kis kompániában. A tekintetes urak közül ketten — egy orvos és egy bíró — megszöktek a huszonöt éves jubileum elől a halálba. Requiescant in pace! Ők jól jártak, mert nem kellett résztvenniök a jubiláris nagy ebéd-en, a melynek lefolyása a következő volt:

A méltóságos ur e napon barátjához, a következő legfolsóbb kifizératot intézte:

Kedves barátom, régi jó iskola pájtásom. Vigasztalhatatlan vagyok, hogy egy a miniszter ur ő kegyelmessége által éppen mára egybehívott anket folytán, a melyről el nem maradtok, nem lehetek jelen azon a lélekemelő ünnepen, a melyet barátságunk örökké tartóságának kívántunk szentelni. Midőn ebbeli sajnálkozásomnak kifejezést adok, s arra kérek, hogy társainknak is jelentsd legbarátságosabb üdvözléteimet, még csak azt kívánom megjegyezni, hogy a lelmem és a szívem köztetek lesz.

Régi, igaz hived:

Ráday Benő.

Az a nagyságos ur, a ki e sorokat kapta, nem késétt a következő meleg so-

rokot küldeni tekintes barátjához, Müller Antal reáliskolai tanárhoz:

Kedves barátom, régi jó iskolapajtásom! Mennyire örültem, hogy a mai szép napon új-ból megpecsételhetjük barátságunknak azt a szent szövetségét, amelyet ifjú szíveinkkel egy negyed évszázad előt kötöttünk

De, kedves barátom, ember tervez, Isten végez. Bécsbe kell utaznom, és pedig halaszthatatlan, fontos családi ügyben, amelynek elhanyagolása nőre és gyermekeimre nézve pótolhatatlan anyagi károkkal járna. Kérek, fogadd és jelentsd többi barátainknak is őszin-tel sajnálkozásomat, mely akadályoztatásom folytán szíve-met betölti és biztosításomat, hogyha porhüvelyem Bécsben tartózkodik is, de a szívem és a lelmem, az veletek és nálatok lesz!

Üdvözöli szeretettel

regi, igaz hived

Sarló Kázmér.

Utóirat. Ép most értesít a mi kedves közös barátunk, Ráday Benő, hogy részt kellvén vennie valami anketten, nem jelenhet meg a mai kedélyes ebédünkön. Bár egy miniszteri anketet semmikép se tartok olyan természetű akadálynak, mely joggal tart-hatna vissza valakit egy oly ünnepevény való részve-teltől, amelynek évek óta annyira örülünk, mégis kény-telenek vagyunk e menséget — vagy: kifogást? — sajnálkozásossal elfogadni.

S. K.

Mikor tekintetes Müller Antal tanár ur ezt a szívélyes levelét elolvasta, leoldotta fehér nyakkendőjét, melylyel a disz-ebédre való tekintettel már réggel föléke-sítette magát s a következő sorokat intéz-te t. e. Szabó Péter búcsupataki segédjegy-

zéhez, aki 240 kilométernyi távolságról már tegnap este érkezett a fővárosba s a „Fehér ló”-ba szállott:

Kedves barátom, régi jó iskolapajtásom!

Orvosom, egyike a legkitünőbb speciálistáknak azt a kegyetlenséget követte el, hogy megtöltötte nekem a részvételt barátságunknak ama magasztos ünne-pén, a melyre évek óta készülök, a melynek évek óta örülök. Ünnepevényüktől távolmaradni tehát rám nézve oly szomorú kénytelenség, a mely elől csak akkor térhetnék ki, ha egyenesen öngyilkosságot akarnék el-követni. Így mondja ezt orvosom, aki egyike a legki-tünőbb speciálistáknak. De bár én ottfönn ülök és ápolom a garathurutomat, azért legyetek meggyőződve, hogy a szívem, meg a lelmem az köztetek lesz, nála-ök, a kikkel együtt érezni huszonöt óva nem szün-tem meg egy pillanatra se.

Üdvözöllek, kedves öreg barátom, és maradok sirig hű, régi igaz hived

Müller Antal.

Utóirat. Sarló Kázmér épen most tudósít arról, hogy ő se lehet jelen a bankettünkön. Alállótlag hirte-len kellett valami családi ügyben Bécsbe utaznia. A nélkül, hogy kritizálni akarnám az eljárást vagy Rá-day Jenőét, akit egy miniszteri anket tart vissza a meg-jelenéstől, csak azt óhajtom megjegyezni, hogy vonat-ki minduntalan memek Bécsbe s az anketeket köztü-domásulag mindenkor este szokták tartani. Én részem-ről igazolt betegségem kivül ilyenkor egyéb menséget nem ismerek, de azért elfogadom mindkettőjük kimen-tését. Végre is: különbözők az emberek mindenben-különbözők a barátságban is. Egyik kisebb, a másik nagyobb áldozatokra képes benne.

Buzditanálak, hogy látogass meg, miután már itt vagy Budapestben. De nem teszem merő barátságból. Magába se kellemes betegke: látogatni, hát még az

duk! Halljuk! A megyékben, ha egyik vagy másik hivatalnok nyilatkozni vagy állást foglalni mer az ellenzékkel, el lehet készülvén arra, hogy a legközelebbi időben fegyelmi vizsgálatot kap, de el lehet készülvén arra is, hogy nagyon hosszú életű ember legyen, hogy megérje a fegyelmi vizsgálat eredményét.

Ezek azok az okok, melyek miatt én ezen kormányfővel szemben állást foglalkozok és a költségvetést meg nem szavazhatom.

Mielőtt azonban beszédemet befejezném, egy bizonyos állapotra kérem fel a t. kormány figyelmét. (Halljuk! balfelől.) A legújabb időben egész bucsujárást jár a miniszterium, hol itt, hol amott jelenik meg, megvizsgálja a kórházakat, megvizsgál mindent, de nem vizsgálja meg azokat az állapotokat, a melyek erre igazán rászorulnának, pl. Bácsmelegyében 10—12 ezer lakossal bíró községek vannak, de arról, hogy ezen községekben járásbírósg legyen, szó sincs arról, hogy ott közoktatás tekintetében valami történjék, szó sincs. Ha tehát ily bucsujáró szerepre vállalkozott a kormány, tegye meg azt a szívességet is a közérdek és a bácskai érdekek szempontjából küldjön oda is valakit, győződjék meg az ottani állapotokról és segítsen a nemzet közművelődését, nevelését előmozdítani, hogy így legalább némi közönnel tartozzunk az iránt a kormánynak, a melylyel szemben ez idő szerint közönnel nem tartozunk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Es ha mindezek megtörténnek, ha a közérdek szempontjából oda is elzárándokol pl. a közoktatásügyi miniszter, én még mint ellenzéki párthoz tartozó egyén is üdvözölni fogom őt, hogy legalább a közoktatás terén tett valamit kerületemért, de az ország egyik legtekintélyesebb népessége érdekében.

Mint hogy pedig az előadottak, de különösen a mai viszonyokhoz mérten azt kell tapasztalunk, hogy mindenütt, a hol előre is hatalomra volna szükség, az igen t. kormány meghátrál, vagy kibuvót keres; mint hogy azt látom, hogy a nemzet érdekeit őszintén és igazán a szíven nem viseli, ezen kormány iránt bizalommal nem viseltetem s a költségvetést meg nem szavazom meg. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

olyat, akinek nem szabad hangosan beszélni! Üdvözlöm a bácspatakákat!

M. A.

Szabó Péter bácspataki segédjegyző, aki 240 kilométernyi utat tett meg második osztályon (egyébkor harmadikon szokott utazni), hogy együtt ebédelhessen ama három iskolatársával, akik még megmaradtak neki a tucatból, Szabó Péter beült abba a restaurant-ba, ahol öt év előtt megbámulta a Sarló Kázmér brilián tos óráját és ebédet rendelt négy személyre. Az egyik teritékről busan evett s az egyik pohárból szomoruan ivott, a tálat pedig udvariasan odatolta a többi tányérok elé is, mintha ülne valaki előttük s a többi poharakkal is kocintott, valahányszor ivott.

A vendéglős meg volt győződve arról, hogy ez a különös vendég: bolond, mit a pincérek nem éreztettek vele. Ők barátságosan megnagyságotkák a bácspataki segédjegyzőt, aki ebéd után kifizette a négy teriték árát, négyszeres borralvót adott körülötte hemzsgőt két pincérnek s aki este hazautazott Bácspatakra, most már harmadik osztályon.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1895. évi november hó 27-én 9 órakor a városháza nagytermében rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Polgármesteri jelentés a közügyek állapotáról. 2. Ő cs. és kir. Fensége József főherceg úr közsönő levele a város közönsége által László főherceg elhunytá alkalmából történt részvénytánulósításáért. 3. Gróf Festetics Andor volt földmívelésügyi miniszter állásától történt fölmentéséről szóló értesítés. 4. Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter értesítése kinevezetéséről. 5. Belügyminiszteri intézvény az anyakönyvviz teendőket ellátása tárgyában. 6. Torontálvármegye átirata a m. kir. belügyminiszter ur által a cselédeknek viselése tárgyában kibocsájtott rendelet visszavonása, illetve feliratának pártolása iránt. 7. Kolozsvár város közönségének megkeresése a hírlap hirdetési bélyeg eltörlése iránti felirata tárgyában. 8. Bács-Bodrogh vármegye alispánjának megkeresése Trachoma-kórháznak Zomborban leendő felállítás tárgyában. 9. Az igazoló választmány jelentése, melylyel a legtöbb adót fizetők nevezéseket bemutatja. 10. A polgármester jelentése a folyó év végével kilépő és az évközben elhunyt vagy leköszönt választott bizottsági tagok helyének betöltése tárgyában. 11. A városi adópénztárnál ellenőri állás betöltése. 12. A városi házipénztárnál pénztári tisztii állás betöltése. 13. Azon pénzügyintézetek kijelölése tárgyában, ahová a városi- és árvatári pénzek a jövő évben elhelyeztetnek. 14. Az árvások előterjesztése az árvatári nyilvánosítás-költségei címén 1889-iki évben megállapított 200 frnak a gyámpénztári tartalék-alapból leendő utalványozása iránt. 15. A nagy-kikinda-nagybecskerekéi vasút részvénytársulat kérvénye az ő becsé-zombori h. é. vasút céljaira törzsrészesvények ellenében nyújtandó segélyezés iránt. 16. A budapesti cs. és kir. katonai műszaki osztály megkeresése a katonai lőter készítésére iránt. 17. A zombori kör. kel. hitközség javaslata Papházy Dömötör-féle kiházasítási alapítványból a segélyezések kiadása iránt. 18. A m. kir. államvasutak déli üzletvezetőiségének kérvénye az indóház előtti tér kiszélesítése 125 □ öl terület átengedése iránt. 19. A baja-zombor-újvidéki vasút kérelme vágány lerakás céljaira 557 □ öl terület átengedése iránt. 20. Ugyanannak kérvénye a mozdonyoszint és szénraktár céljaira szükséges terület átengedése iránt. 21. Nagy Bálint városi rendőrnök nyugdíjazás iránti kérvénye. 22. Balázs János volt adópénztári ellenőr utáni temetkezési járulékok utalványozása. 23. A városi kórházalap 1894. évről szóló számadása. 24. A házi letéti pénztáralap 1894. évről szóló számadása. 25. A következtési alap 1894. évről szóló számadása. 26. A szegényfalap 1894. évről szóló számadása. 27. A gazdasági bizottság jelentése a toronyórák felhúzásának és jórkarban tartásának biztosításáról. 28. Ugyanannak jelentése a sikarai vendéglőnek újabb bérbeadásáról.

Egy megérdemelt kitüntetés.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ribiczey Aladárt, a titeli állami polgári fiúiskola derék igazgatóját jól megérdemelt kitüntetésben részesítette: áthelyezte hasonló minőségben a szegedi államilag segélyezett községi polgári iskolához.

Ezen áthelyeztetés folytán a titeli polgári iskolát, ezen nagyon is exponált helyen felállított állami intézetet érzékeny veszteség érte ugy társadalmi, mint művelődési szempontból.

Társadalmi tekintetben Ribiczey Aladár igazgató egyike volt azon fenkölt szellemű egyéneknek, kik teljes életüket a közös jóért, és a haza közös érdekéért szentelik. A vezetése alatt álló tanintézet tanári karával a

képzhető legjobb barátságban és egyetértésben élt, abból a szempontból indulván ki, hogy a kölcsönös egyetértés és az ebből háramulható jó barátság az egyedüli, mely a tanító nehéz és küzdelemmel teljes munkálkodását némileg honorálni képes. Ribiczey magát mindig csak elsőnek tekintette az egyenlők között, sohasem éreztette igazgatói hatalmát a tanári testület egyetlen tagjával szemben sem, sőt ellenkezőleg, a hol csak lehetett s a hol és mikor csak szükségét látta, buzditott és lankadni, elcsüggedni nem engedett senkit sem. (Nem így van ez a szomszédos Szabadkán a közs. polgári fiúiskolában. Szédő).

De nemcsak a tantestülettel szemben volt ő dicsegetésre méltó, kedves direktor, ilyenek ismerté őt az egész város.

Jó kedélye sohasem hagyta el, finom tapintatos modorával, csak barátokat szerzett.

Nem kell elfelednünk, hogy Titelen három nemzetiség között a magyar van kisebbségben s mégis ma már annyira haladt a város a magyarosodás terén, hogy daczára a tankötelezettségről szóló törvény hiányos keresztültelének, százával özőnlenek a gyermekek az állami iskolába magyar nyelvet tanulni.

Ez főképen a Ribiczey érdeme.

Ő érte a módját: miként kell a szülőket az iskola részére megnyerni, neki köszönhető javarésben a polgári iskola jövője. Az utóbbi években felmerült differenciák, melyek az iskola súlyedését készítették elő, az ő igazgatása alatt elsimultak, és most szikárd alapon álló intézményt hagyoit utódjának.

Iskolán kívüli szabad idejét is csak az iskolának szentelte és mindenütt első volt, hol szükség volt rá.

Ribiczey megmutatta, hogy jó akarattal, szorgalommal párosult kitarással a legexponáltabb helyen is lehet szép eredményt felmutatni.

Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő több ízben meglátogatta az iskolát és mindannyiszor úgy az oktatás terén tapasztalt eredményért, valamint a rendért legmolegebb elismerését fejezte ki.

A nagy közönség sem zárkozott el az elismerés kinyilvánításától. Az iskola több ízben rendezett ünnepélyeket és mindannyi igen pompásan sikerült és egyáltalában minden, mihez Ribiczey csak fogott, mindig fényesen bevált.

A növedékeivel szemben szigorú, következetes, de mindig igazságos volt. Az intézetet végzett tanulókról még akkor sem vette le gondját, midőn azok már más iskolát látogattak; apai tanácsával mindegyiket ellátja és minden lehetőit elkövetett azok jövőjének lehető biztosítása céljából.

Részünkről Ribiczey Aladárnak, ki megyei tanügyünk tova fejlesztésében olyan hatható tevékenységet fejtett ki, sok szerencsét kívánunk új állomásához, hogy működésével és vas-szorgalmával még számtalan éven át szolgálhassa a magyar tanügyet!

Elmpi.

Nagy betörés Martonoson.

— 34000 ftos lopás. —

Vakmerő rablátsról értesülünk Martonosról. Egy öreg, csaknem tehetetlen öreg asszonyt, ki magára hagyatva aludt házában, betörők 34000 ft erejéig meglóptak.

A községben a lopás annál nagyobb felűntést okozott, mert a meglóptott öregasszony eddig szegényesen élt s így csaknem mindenki szegénynek hitte; s most azt kutatják, hogy honnan szerezhettek a betörők tudomást az öreg asszony vagyonáról.

A betörés f. hó 19-áról 20-ára virradó éjjel történt s a részleteiről a következőket írja levelezőnk:

Lakik nálunk a faluban egy gazdag özvegy asszony, Setyer Nátó a neve. Gaz-

dasága mellett a nő a takarékoságot a fővességig vitte ennek köszönheti, hogy ma reggel egy szép csomó ezresének hűlt helyét találta.

Még csak cselédet sem tartott a hetven évet meghaladó asszony, pedig öreg kora mellett még béna is volt, mert nemrég szel-hűdes érte. Nappal rokonai jártak hozzá, hogy egyben-másban segítségére legyenek, éjjelre azonban egyedül maradt a házában, s így a betörőknek nem sok gondot okozhatott az, miként szabadítsák meg vagyónától.

A betörés ma éjjel történt meg. A tettesek 34.000 forintot vittek el és pedig
14 darab ezrest,
24 darab szazast,
16.000 frot értékpapirokban,
1600 frot ötvenes, tízes és ötös bank-
és államjegyekben.

Az esetnek természetesen a kora reggeli órákban híre futott, amikor azonnal megindították a vizsgálatot.

A nyomozás nehéz, mert a faluban ugyszólván mindenki tudta, hogy Setyer Nátó gazdag asszony s teljesen egyedül él.

Jellemző, hogy az öreg Setyer Nátó ma sirva törtelte a kezéit s ketsegesen kiáltott:

— Megraboltak. Elvették mindenem. Tönkre tettek. Ehen fogok halni.

S ezzel szemben kiderült, hogy még hetvenötezer forintja van elhelyezve különböző penzintézeteknél.

Városi ügyek.

Pályázat. A városi gyepmesterrel kötött szerződés f. év végével letelvé, Zombor szab. kir. város tanácsa reszeről ezen állás betöltésére nézve pályázatot nyitottak.

A gyepmesternek kötelesegei: az elhullott állatoknak a város belterületéről kihordás, gazdátlan ebek összefogósása esetleg kiirtása; s egyéb az állategészségügyi törvény avagy városi szabályrendeletben a gyepmesterre megállapított teendők, továbbá a város tulajdonát képező összes épületek, városháza, közigazd. katonai lak-tanyák, városi körház, sib. pöczegődreinek tisztítása ugy a magánfelek pöczegődreinek kitisztítása is. A magánfelek pöczegődreinek kitisztítása fejében feljogosított minden akó pöcze után 14. krt. magánfeleknek elhullott egy darab lo, vagy marha elszállításáért 1 frot, egy darab kisebb állatért 14 krt. szelni. — Baromfit, és apróbb állatokat a gyepmester ingyen tartozik kihordani. A város közön-ségétől ingyenes használatra kapja a városi sorompón kívül eső gyepmesteri lakot és lóirtási költség megtérítés czimén 250 frot külön fizetés kap, — a többi fizetése pedig a pályázat eredményéhez képest fog megállapítani, amely igényét minden egyes folyamódó pályázati ajánlatában számszerűleg világosan köteles kiintetni. — Tartozik vállalkozó a szerződés megkötésétől számított 14 nap alatt iparának folytatására szükséges elegendő eszközöket, járműveket, különösen pedig legnyomástu pöcze szivatytit és vashordót sajátjából beszerezni.

A pályázati kérvények az eddigi alkalmazást, valamint folyamódó érkelesi és anyagi viszonyait igazoló okmányokkal felszerelve a városi tanácsra ezmeve f. évi deczember hó 10-ig bezárólag benyújtandó.

Zombor, 1895. évi november 18. án. Schlagger Gyula s. k. polgarmester.

Politikai hírek.

A kihirdetés alól való fölmentés. Egy vármegye alispánjának fölterjesztése következtében kijelentette a belügyminiszter, hogy miután a kihirdetés alól való fölmentés a kihirdetés helyettesít, a hatósági illetékesség tekintetében ugyanazok az elvek irányadók a fölmentésre nézve, melyek a kihirdetés el-

rendelésére nézve fönállanak. Valamint tehát a kihirdetés elrendelésére az az anyakönyvvezető illetékes, a kinek kerületében a házassulók, vagy azok egyikének rendes lakóhelye, s ennek hiányában tartózkodási helye van, abban az időpontban, midőn a kihirdetést kéri, ugy a kihirdetés alól való fölmentés kérdésében való határozat hozatalra is annak a törvényhatóságnak: első tisztviselője illetékes, kinek hatósági területén a házassulók, vagy azok egyikének rendes lakóhelye s ennek hiányában tartózkodási helye van, a fölmentés kéresek s valamint akkor, ha a kihirdetés elrendelésére több anyakönyvvezető illetékes, a házassulók közöttük szabadon választhatnak, ugy a kihirdetés alól fölmentést kérő házastulokat is megilleti a szabad választás joga akkor is, ha több törvényhatóság első tisztviselője illetékes a fölmentés kérdésében határozat hozatalára. A mi pedig a fölmentés terjedelmét illeti, e tekintetben nem állít korlátokat a törvény. Saját belátása szerint határozhat tehát a fölmentő hatóság arról, hogy a kihirdetésre vonatkozó szabályoktól mennyiben engedjen eltérést. Jogositva van az egész kihirdetési eljárás, vagy csak ennek egyes részei, például: csak a hírlapi közzététel, a kifüggesztés vagy elő szóval való kihirdetés alól adni fölmentést s jogositva van arra is, hogy a kihirdetési határidőt megrövidítse, vagy a mennyiben a kihirdetés több helyen lenne fogantatosítandó, az egyik, vagy másik helyen való kihirdetést elegendje.

Törvényjavaslat az ujonczok megajánlásáról. Febr. 24. Geza baró a képviselőháznak a következő törvényjavaslatot nyújtotta be: I. § Az 1889. évi VI. törvény-cziknek az 1893. évi I. törvény-czik 1 §-a által módosított 14. §-a értelmében a közös hadsereg és haditengereszet fentartására szükséges és a magyar korona országaira eső 43,889 főnyi továbbá a honvédség részére szükséges 12500 főnyi ujonczjuttalóknak, végre az ugyanazon törvény-czik 15 §-ában említett póttartalékosoknak kiállítását az 1896. évre ezennel megszavazatik 2. § Ezen ujonczok az előbb említett törvény-czik 37. és 38. §-ai értelmében felhívandó és az 1875., 1874. és 1873. években született állításkö-elemek korosztályából, az 1896. évi márczius 1-től április 30-ig terjedő időszak alatt állítandók ki. 3. § Ezen törvény-czik kihirdetése napján lép hatályba, s végrehajtásával a honvédelmi miniszter bizatik meg. Budapest, 1895. november 20. án. Baró Fejérvary Geza s. k. m. kir. honvédelmi miniszter.

HIREK.

Személyi hír Bulesi Jankó Lajos szegedi altábornagy tegnapielőtt városumba érkezett s a helybeli honvédszolg. felte szemlét tartott.

— **Irnök választás.** Bezdánban f. hó 21-én községi irnökka Radich Tihamer választottat meg.

— **Hivatal vizsgálat.** Bezdán község jegyzőit iroda ügykezelését f. hó 21-én vizsgálta meg Tárcazi Dezső főszolgabíró.

— **Nix polgári házasság.** Az új törvénynek vakmerő ignorálásáról ad hírt nekünk béregni levelezőnk. Ott ugyanis a plébános összeeskettett egy párt a nélkül, hogy azok anyakönyvvezető előtt is összedattak volna. Hogy ki itt a nagyobb hibás a plébános e, ki teljes tudatában a törvény megszegésének megmerte áldani a párt, vagy a házassulók, kik irtózza az anyakönyvi malasztól, azt bátran elkerülték, nem tudjuk. De azt hisszük, hogy ha Béregh kis község is nincs annyira távol a világtól, hogy illetékes kéz ily törvényellenes üzemeket meg ne büntethessen. Ez Béregben, hol némelyek megszokták még az egyházi áldást is fölöslegesnek tartani, annál is inkább kívánatos, hogy a számos vadházasság ezáltal eltöröltessek.

— **Uj vasut Zomborban.** Még a nemrég befejezett baja-zombor-újvidéki vasutnak meg se ismertük a maga teljes valóságában a hasznát, máris lépések tetemek egy újabb vasut ügyében, melynek szintén Zombor a kiinduló pontja. A zombor-ó-becsei vasut terve ez, mely, ha tekintetbe vesszük Ó Becse szep fejlődését s a hasznát, mely a Zombor és Ó Becse közti forgalomból mindket városra haramlana, nem kevésbé üdvös volna, mint a baja-zombor-újvidéki-vasut. A terv immár a megvalósulashoz közeleg; a város gazdasági bizottsága f. hó 21-ei ülésében az építendő vasut czéljához 50,000 frotal járult törzsresvények fejében.

— **Köszönetnyilvánítás.** A zombori iparos dalárdájához hó 9-én tartott dal- és táncestélyen felülüliztek: Juhász Péter 1 frot, Nevóra Ferenc 1 frot, Nevóra József 50 krt, Lindenmayer N. 50 krt. melyert a fentemeltet irak, ugyszintén a zombori Tóth Kálmán-kör a zongora-köles-fődjéért fogadják a dalárda hálas köszönetét.

— **Szeszélyes anyakönyvvezető.** Nem valami kellemes emlék fog füződni a b-bukini első polgári házasságához, legalább azok, kiket legelső ízben adott össze az anyakönyvvezető, még talán az új törvényt sem fogják áldani. Ez a kellemes reminiscenzia Payerle János bukini jegyzőnek róható fel, a ki első ízben teljesíten az anyakönyvi tisztet, oly durva módon lépett fel a házasságkötők ellen, hogy az összes jelen voltak megbotránkozta. A házastuladokat nem akarta addig összedadni, míg csak az egész nászkióréttel együtt meg nem jelennek. A felek eleintén a jegyző e furcsa kívánságának vonakodtak eleget tenni, s mivel az szeszélyéhez konok maradt, eltávoztak. Rövid idő múlva azonban megmondolva a dolgot, az anyakönyvvezető visszahíta s összedatta a feleket. Gondolhatni, hogy ily eljárás által a bukiniak nem kaptak valami nagy gusz-tust az új rendre.

— **Pályázat van** hirdetve a zsabalyai járásban szervezett rendőrfelügyelői állásra, mely 800 frot fizetes 300 frot uti átalány s 150 frot lakbérrel van javadalmazva. Pályazni lehet decz. 10-éig Zsabalya Mihajlovics főszolgabíróhoz.

— **A zentai adóhivatal betörője elfogva.** Hirt adunk nemrégiben arról a szenzaciós zsvány munkáról, mely Zentán történt. Egy éjjel — a minap — betörték a kir. adóhivatalba és a Wertheim-szekrenyt feltörték, rabolni azonban nem tudtak, mert a már hajnalodó időben megzavartak a járőkelők a zsványokat, akik aztán megugrottak. Mint ma lapunknak sürgönyzik, a csendőrség nyomában van a betörő bandának és a nak a főzsinokosot tegnap el is fogták. Nem más ez, mint az adóhivatal egyik szolgálja, Lovicska Mihály, aki be is ismerte mar a tetességet.

— **Sértés-vész.** Bezdán község a sértés vész miatt elrendelt zárlat a vármegye alispánja f. hó 18-án táviratilag feloldotta.

— **Halálozás.** A Dungserszky családot súlyos csapás érte. Dungserszky Lázár földbirtokos leánya Helén, f. hó 21-én rövid szenvedés után meghalt Beacsben. Az elhunyt földi maradványai f. 22-én szenteltek be Beacsben és massnap helyezték örök nyugalomra a szenttamási családi sírboltba. —

— **Segély a színigazgatónak.** A fővárost törvényhatóságibizottsága Halmay Imre-nek, a szabadkai színház jelenlegi igazgatójának, volt ó-budai színigazgatónak 3000 frot sepelet szavazott meg. Ezt a határozatot a belügyminiszter is jóváhagyta.

— **Az elsőik.** Filijótán — mint levelezőnk írja — szintén az új törvényhez méltóan ügykeztek az első polgári házasságot megtartani. F. hó 19-én adta össze az első polgári párt szep magyar díszben s az egész előjáróság jelenlétében Gyarmati Ferencz a nyakönyvvezető. A felek figyüket egyházi forum előtt is megköltötték.

— **Gyászír.** Vettük az alábbi gyász-
hírt: A legmélyebb fájdalommal eltelt szívvel
tudatjuk rokonainkkal, barátainkkal és ismer-
őseinkkel, hogy forrón szeretett fiavém il-
letve nagybátyánk Sztrilich Mihály bács-bod-
rogh vármegyének nyug. arvaszéki üllőke folyó
évi november hó 21-én életének 72-ik évében
jobbélre szenderült. A drága halott földi
maradványai folyó hó 23-án délután fél 4
órákor fognak a gyászházban (Apolló-utca
36. sz. alatt) a római katolikus szertartás
szerint beszenteltetni és a Szent Rókus sir-
kerében levő családi sírboltban örök nyugal-
omra helyeztetni. Lelki üdvéért az egészte-
lő szentmise-áldozat folyó hó 25-én délelőtt
8 órákor fog a helybeli róm. kath. templom-
ban az Úrnak bemutatni. Zon bor, 1895.
évi november hó 22-én. Legyen nyugalma
csendes, emléke áldott! Sztrilich Károly,
Paresetits szül. Sztrilich Terézia, Pukovits
szül. Sztrilich Janka, fivére gyermekei. Bulyo-
vsich szül. Sztrilich Masa, nővére. Ujveits
szül. Firány Viktória, Firány György, nővére
gyermekéi.

— **Esküvő.** Weinberger Mor, monos-
torszegi kereskedő f. hó 19-én vette ol-
tárhosszú s az anyakönyvvezető asztala elé
Dávid Juliskát B. Madarason. Madarason ez
volt az első izraelita polgári házasság.

— **Fiatallapokozták.** Ha az em-
bernek gyermekkori tetteiből következtetést
lehet vonni élete pályájára, akkor fölőtte fé-
nyes karriert jövendőlkéjük Ada község több
ifjú szülöttének, kiknek élér Lapu István
11 éves vezető őket a halhatatlanság felé.
Daczára fiatalokunknak (a legidősebb sincs
több 12 évesnél) máris oly ritka ügyesség-
gel sikerült nekik az iskola asztalát fölfeszí-
teni s abból különféle dolgokat, könyveket,
tollakat stb. ellopní, hogy sem az iskola töb-
bi termeiben időző iskolás gyermekek, de
még az abban a házban lakó rendőrfővezé-
től sem vette őket észre. Az ily jeles tehet-
ségeket, ha Bácska az ő révükön hirre akar
kapni, nem szabad elhanyagolni, hanem pá-
lyájokat egyengetve módot kell adni nekik,
hogy tehetségök a kellő kiképzetést meg-
nyerje. Aszódon, a hol ily zseniknek valószí-
nűleg lesz még hely.

— **Vidéki hírlapírók értekezlete
Budapesten.** A Nagyvárad 25-éves jubileu-
ma alkalmából Nagyváradon megtartott vidé-
ki hírlapírók értekezlet mint annak idején
megirtuk Horváth Gyula orsz. képviselő indít-
ványára elhatározta, hogy a hírlapírókat se-
gélyező orsz. egyesületet a fővárosi sajtó
képviselelvel együtt fogják szervezni. Ugyan-
akkor elhatározták, hogy december hónap
8 án, amikor a vidéki sajtó képviselői a ki-
állítási munkák megtekintésére Budapestre
érkeznek, e tárgyban újabb értekezletet tar-
tanak. E tárgyban Hindy Árpád, a „Kolozs-
vár” szerkesztője, mint elnök s Fehér Dezső,
a „Nagyvárad” szerkesztője, mint jegyző,
levelet írtak Rákosi Jenőnek, az „Otthon”
elnökének, melyben a tanácskozássokra az
„Otthon” helyiségének átengedését kéri s
azt is, hogy a 8-iki értekezletre a fővárosi
kollégákat is hívja meg. Ugyancsak ók lel-
kes hangu levélben hívják meg a vidéki kol-
légákat a gyűlésre, melyen az orsz. hírlapi-
rószövetség és segélyegylet megalakításáról
fognak tanácskozni.

— **Rátulálás.** Bezdán község ital és
fogyasztási adója miatt, melyre a község
mint erkölcsi testületre utaltatott egy mon-
stre deputatú készül a pénzügyminiszterhez
menní, mert 1892 és 1893. években a köz-
ség nem több, mint 3000 forint vesztett a re-
galián, a mikor is a községre utalva volt.

— **Jókai alapítvány Szabadkán.**
Szabadka város legutóbbi törvényhatósági
közgyűlésén tárgyalás alá került a tanács
javaslata a város községe által tett „Jókai-
alapítvány” alapító levelének jóváhagyása
tárgyán. — A tanács javaslata folytán a
város községe által létesített „Jókai”-alapít-
vány alapító levele következő szövegben

fogadtatt el: Alapítvány-levél. Szabadka
sz. kir. város községe 1893. évi szeptem-
ber hó 14-én tartott rendes havi közgyűlésé-
ben határozatilag kimondotta, hogy Jókai
Mór félszázados írói jubileuma alkalmából
égy 2000 koronás alapítványt tesz. Az alapít-
vány címe: „Jókai-alapítvány”. Az alapít-
vány tőke: 2000 korona. Az alapítvány
kezelője: Szabadka sz. kir. város tanácsa.
Az alapítványi tőke kamatai évenként rendszeren
az iskola év végével lesznek kiadandók, azon
czélból, hogy az oly szabadkai gimnáziumi
VI. VII. és VIII. osztálybeli növendékeknek
jutalmul osztassék ki, kik a magyar nyelv
és irodalom terén a legjobb előmenetelt
tanúsítják. A jutalom-díj azoknak fog kiosztat-
tatni, a kiket a gimnáziumi tanári kar aján-
lata alapján a városi vallás- és közoktatás-
ügyi bizottság kijelöl. Jelen alapítvány feletti fel-
ügyeleti jog a vallás- és közoktatásügyi
miniszteriumot illetvén meg, az évi számadás
mindig felterjesztendő lesz. Az okirat három
egyenlő példányban állítatik ki, egy
példány a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi
miniszteriumhoz terjesztetik fel, egy példány
a városi levéltárban helyeztetik el és egy
példány pedig a gimnázium igazgatóságának
megőrzés és a pályázatnak az érdekeltek
kellő tudomására hozása végett fog átadni.
Jóváhagyás végett azonban az összes példá-
nyok a vallás- és közoktatásügyi miniszter-
iumhoz felterjesztendők.

— **Kereskedők, czukrárszok és ká-
vésok italmérésü engedélyei.** A legköze-
lebbi három évre való adóbiztosításoknak
befejezésükhöz közeledése folytán kijelentet-
te a pénzügyminiszter, hogy azok a bejegy-
zett czéglő fűszer- anyag- és vegyeskereske-
dők, valamint azok a czukrárszok és kávé-
sok, akik ez idő szerint korlátolt elárúsításra bir-
nak engedélyt, ha jövőre is csak az eddigi
korlátok közt kívánják a kismértékben való
elárúsítást gyakorolni, engedélyeik birtokában
minden további kérelmezés vagy tárgyalás
nélkülí megkímélhetők. Ha azonban jövőre
a kismértékben való elárúsítást korlátlanul
kivánják gyakorolni, jelenlegi engedélyeiket
ily korlátlan engedélyre való kicserélés
végett egy forintos bélyeggyel betérjesztése
melletti mutatssák be a pénzügyigazgatóság-
nak, mely részükre az új engedélyeket min-
den díj nélkül kiszolgáltatja.

— **Pályázat vasuti órák javítására.**
A Magyar Államvasutak szegedi üzletvezető-
sége a saját központi hivatalában, továbbá a
temesvári és északi főnökségek alá tartozó
vonalak területén levő állomások, fűtőházak,
osztálymértékségek, műhelyek és szertárak
hivatalos helyiségeiben használatban levő
összes szolgálati óráknak 1896. évi január
elszejtől számítandó három éven át való
jórban tartása, szabályozása és javítása
iránt nyilvános pályázatot hirdet. A fenti üzlet-
vezetőség területéhez tartozik a Szeged-Rokus-
Szabadkai, a Szabadka-Dálya-Brodí, a Horgos-
Ó Besei, a Szabadka-Zentai s a Baja-Zombor-
Ujvidéki vonal is. A pályázatok a magyar
államvasutak Szegedi üzletvezetőségéhez küld-
endők be, benyújtási határidő december 10.

— **A honvéd zenekarok alakít-
tása.** Az újonnan létesített s most az alakít-
ás alatt levő honvéd zenekarok szervezői
pályázatot hirdetnek a zenekarok betöltése
czéljából. A pályázat így hangzik: Felhivat-
nak azon zeneőrök egyenek, kik fuvó vagy
vonóhangszert játszanak, s megukát a hon-
véd zenekarhoz felvétemi óhajújak, hogy ez
íranti kérvényeiket folyó évi december hó
10-ig a magy. kir. budapesti 1-ső honvéd
gyalogezred parancsnoksághoz Budapestre
terjesszék be. A kérvényekben felemlítendő,
hogy a kérelmezők mily hangszert játszanak,
a hangjegyeket ismerik-e és mily feltételek
alatt óhajtanak a honvéd zenekarhoz belépni.
A további intézkedés a kérvények beérkezése
után fog eszközöltetni. A zene-bizottság.

— **Szarvas Gábor önéletrajza.** A
Magyar Nyelvőr november 15 iki füzete
alapítójának, a nemrég elhunyt Szarvas Gábor
emlékének van szentelve. A füzet közzé az
elhunyt tudósának éleleírását, első feltűnést
keltő tudományos czikkét. Kiadja azonkívül
Szarvas Gábor önéletrajzát is, a mely egy
alkalommal a Magyarország és a Nagy Vi-
lág számára írt meg. Az önéletrajz, mely
ránk, bácskaiakra annyival is inkább érdekes,
mert elhunyt megyénkfia ez éleleírásában oly
jóízűen beszél kisebbik szülőházaja viszo-
nyairól. Aztán meg lesznek, kik Szarvas Gá-
bor tanulókortársai voltak s kiket bizonyára
kellően érint e régebben írott remi-
niscenzia fölelevenítése — így hangzik:
Születtem 1832. márczius 22-én Adán, Bács-
megyében, anyámtól. Apám törvényes czéh-
beli kovács volt, anyám kovácsné. Laktunk
a nagy korszának vizávi, melynek bora,
amint emlékszem, híres volt Tiszavíz-izéről.
Hát éves koromban anyám Unszalára, ak-
belőlem minden áron püspököt akart csinálni
ni, Bajára költöztünk, ahol tulajdonképen gim-
názium volt s Toth Kálmán követnek meg-
választottak. Itt tanultam olvasni, írni és lap-
dázni; itt jártam a gimnáziumban s a fran-
ciskánusokhoz ministrálni. . . A hat osztályt
Baján elvégezvén, 1848-ban be akartam álla-
ni nemzetőrnek, de a kapitány összeszidott
és kikergetett. En aztán boszúból Benediktus
lettem, de még azért is, mert hallottam,
hogy ott a kanál is czukorból van s ebéd
végével ezt is megeszik. Ez nagyon tetszett
nekem. Azonban egész otlétem alatt, négy
évig, hiába lestem a czukorkanalakra. Végre
is meguntam a hosszas várakozást s ott
hagytam őket a faképnél, amint az érettségi
vizsgálatot 1852-ben leraktam. Orvos akart-
tam lenni, de a pajtások demonstrálták, hogy
a jogászelet az élet, s lettem jogász. Őt
szemestrist szerencsésen le is kávéházzattam
s épen otthon csodáltattam magamat a
vakáció lévén — a jogászkört rángó
leányoktól, mikor egy istentelen sárka dinnye
tönkre tette legszeb kilátásaimat s legal-
ább is egy kétemeletes háztól fosztott
meg. Neki köszönhetem, hogy nem lehettem
üggyvéd, meg egyéb valami. Rettenesen ki-
lélt tőle a hideg s győtrött harmadfél évig.
Otthon tartózkodásom alatt megismerkedvén
a tanárokkal, ezek, de különösen Klamarik
Ferenecz jószefrendi lovag rábeszéléseinek köz-
szönhetem, hogy most együtt szolgálhatok
Fekete Józseffel. A bajai direktor ajánlása
1858-ban a zirczei megválasztottak három
évre „póttanárnak” Egerbe. (Bővebben lásd
Mörösmarty Eger hőskölteményét.) Innen
márfél évi zillerkedés után az akkori hely-
tartóság Bajára nevezett ki supplentnek, a
hol Tóth Kálmán képviselőnek megválasztot-
ták. 1861-ben Pozsonyba mentem rendes
tanárnak s megismerkedtem a Döngötő híres
szerzőjével, Kámorival. Nyolcz évi pozsonyi-
askodás után „a tanügy érdekében” Ováryt
Pozsonyba, engem Pestre ukázoltak. S most
hála istennek itt vagyok — Lubrichkal
együtt.

— **Rotschild és Klein nő divatúru**
czég lapunkban közzétett hirdetésére felhívjuk
a t. község figyelmét.

**Dr. Maximovits Miklós ur
sárja hosszu szövü him Ber-
nardino kutyája elveszett. A
megtaláló 10 frtnyi jutalom-
ban részesül.**

* **Köhögés, rekedtség és elnyálkásó-
dásnál, a torok és a légzési szervek minden
zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasó-
ink figyelmébe Egger kitűnő hatású mell-
pasztilláit.** Kaphatók 25 és 50 kros eredeti
dobozokban, minden gyógyszerüzletben és
nevesebb gyógyszerüzletben. Fő és szétkül-
dési raktár **Egger A. és fia Nádor-
gyógyszerháza Budapestn Váci
körút 17.**

Foulard-selymet 60 krtól 3 ft 35 krig méterenkint — japáni, kínai, s. a. t. a legújabb mintázzalatt és színekben, u. m. fekete, fehér és színes. **Henneberg selymet 35 krtól 14 ft 65 kr méterenkint sima, csíkos, koczkázott, mintázottak damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzalatt s. a. t. postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: **Henneberg G. (cs. k. udvariszállító) selyemgyára Zürichben. Svájcba czímzett levelekre 10 kros. és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.****

Magyarország milleniuma.

Irta: *Bársony István.*
II.

A magyar millennárius kiállítás első része után a második rész ismertetésére kell még rátérnünk.

Ez a második rész már a mai napé.

A mai élet, a mai nép, a mai ipar és kereskedelem az, a mely a maga számára foglalta le.

Ott lesz a művészeti kiállítás, a mely a magyar festők, szobrászok és írók alkotásainak az otthona. A sajtó számára külön pavillon épült, ezernél több újság lesz benne állandóan s könyveket és hírlapokat nyomtatnak majd ott, a nézők szeme előtt. A közönségnek lesz olvasóterme; posta, távirtda, telefon, minden ponton rendelkezésre fog állani.

Az ünnepélyek csarnokában lesznek a hangversenyek, díszülések és a kongresszusok; ezekről ugyancsak kellett gondoskodni, mert a kiállítás folyamán több mint száz mindenféle kongresszus fogja ülésait tartani Budapesten.

A kiállítás kereskedelmi része szintén a magyar viszonyokat tünteti majd fel. Látunk ott régi, felszázad előtti kereskedelmi irodát, amilyen akkor volt, mikor a magyar kereskedelem még bölcsőkorát élte; s ott lesz mellette a mai nagy és erős kereskedelem egy megfelelő tágas és pompás irodában. A kit a kiállításnak ez a része vonz, annak bármely perczben szolgálatára lehet a kereskedelem muzeum tudakozódó irodájá. Ilyen tudakozódó és utbaigazító irodáknak különben bővebben lesz a kiállítás.

A *mezőgazdák* kiállítása, az őstermelés, nyegen csarnokot fog lefoglalni. Ezekbe lesz beleszorítva a magyar Kánaán minden áldása. Ennek a keretébe fog tartozni az állatkiallítás is, amely egyike lesz a maga nemében a legteljesebbeknek, az elsőrangúaknak.

Az *iparkiallítás* egy egészen külön világba vezet majd bennünket; a *mezők* és *puszták* népének a produktumai után egyszerre egy nagy és gazdag gyárvárosban érzi magát, a ki ide kerül. Az ipar minden fajtája itt lesz együtt gyűjtve egy óriási gépcsarnoknál együtt.

A *hadsergés* és *haditengerészet* kiállítása elűtően válik ki a polgári foglalkozások jelvényeinek és eredményeinek a keretéből; a mi harci fegyvere volt a magyarnak valaha, azt mind megtaláljuk itt, a hadviselés módjának a jelenítésével egyetemben. A

kiállítás területén, a városligeti tavon, egy nagy hadihajó uszík majd teljes felszereléssel s minden képzelhető fajtájú csónak, bárka és csavargózós lesz ezen a téres állóvízen, a mely még a flumei kikötő kicsinyetét mását is befogadja, a tengerparti raktárral s egy kis, működő világítótoronnyal együtt.

Gyönyörű lesz az *erdészeti és vadászati* kiállítás is. A mi vadja van Magyarországnak, mindent ott látjuk biológiai csoportokban; egy óriási medvét egyebek közt, a mely támadásra készen emelkedik fel; aztán egy hatalmas vadkant, a melyet a kárpáti farkasok éppen megrohannak.

És mind e mellett a sok érdekesség mellett kapunk temérdek olyan látványosságot, a melyek tisztán a vendégek *szórakoztatására* szánják. Nagy harczitornák, lovastjátékok, versenyek, velencei éjszakák a tavon, kivilágítás, tűzijáték, nagyszerű villamos szökököt stb. gazdagítja majd a sok komoly nézni való kifaradt szem élvezeti programját.

S ami tán mindent felül fog mulni eredetiség dolgában, az a *kiállítás falija* lesz.

Egy egész község; amelyben van templom, paplak, iskola, község-háza, kocsma és hosszú tarka utcák. De minden épület, minden udvar más és más vidékről van ideolpva; csak abban közösek, hogy magyarországiak valamennyien. Az egyes házak a magok vidéke szerint rendezvék be; bútorzat tősgyökeres eredeti, a lakók arról a bizonyos vidékről valók s aszerint ruházkodnak és viselkednek ahogyan odahaza. A magyar-utczából nyílik majd egy tisztán német utca, azután a nemzetiségiek utcája, ebben a csudálatos faluban napokat eltölthet a tanálmányozással, aki az etnografia iránt érdeklődik.

A kit pedig a sok látni való végre kifárasztott, annak ott lesznek tüdülésére a mindenféle vendéglők, czukraszádák, sörházak, speciális magyar csárdák és kávéházak; — lesz egy nagy francia vendéglő azok számára, akik a francia konyhához szokták s a gyomrukat féltik a meg nem szokott idegen ételek rontó hatásától. — És mindenféle zene, kitűnő cigánybandák, az ország leg-híresebb cigányzenészeit, akiket a külföld tárt karokkal szokott fogadni, ha egy-egy impresszarió kiviszi innen őket.

Drágaság pedig sehol!

Minden jutányos és nem túlszigazott áron. Az idegenek elszállásolásáról lelkiismeretes gondoskodás. A kiállítás területén állandó erős rendőrségi készenlét.

A közlekedés a kiállítás területére Budapest minden pontjáról társulatok által kitűnően biztosítva úgy, hogy míg az 1885-iki kiállításba csak egy irányú lovasuton és néhány omnibusz-vonalon lehetett kijutni: most két irányú lovasút és három irányú villamos-közlekedés (egy földalatti) áll rendelkezésre, nem is számítva a temérdek omnibusz s a megszaporított bérkocsikat.

Magyarország tudja, mivel tartozik a millennárius kiállítást látogató közönségnek, meg annak a tizenhetezer magyar honpolgárnak, aki mint kiállító fog itt szerepelni.

De tudja ezenkívül azt is, hogy mivel tartozik önmagának.

Mert mindaz, amit a kiállításról eddig

elmondunk, időhöz kötött s tán csak erkölcsi hatásában maradandó; de azok a nemzeti nagy alkotások, amelyek a millennárius kiállítással kapcsolatban fejezhetnek be vagy kezdik meg létüket, hirdetni hivatnak ezeréves haladásunkat és fejlődésünket, a-inneddig magyar lesz ez a föld.

Hadd soroljuk föl befejezésül még ezeket is.

A jövő évben nyitják meg az új magyar országházat, amely tizenhat millió forintba kerül a nemzetnek; a jövő évben fejezzük be a Vaskapu szabályozását, a jövő évben állítunk magyar millennárius emlékeket a honfoglalás örök időkre szóló hirdetésévégett az ország több nevezetes történelmi pontján; a jövő évben kezdik kiépíteni a pantheon-szerű nagy diadal-kaput a kiállításba vezető Andrassy-ut végén; s a jövő évben mindezek megkoronázásául ötszáz új népiskolát állít a magyar nemzet az ország egyes vidékein, ahol még nincs a művelődésnek ily kezdetleges, egyszerű temploma.

Ha mindez meglesz, nyugodtan nézünk vissza az elmúlt ezer évbe, mert ami sötétség aggasztana bennünket onnan; eloszlik lassankint attól a fénytől, amely a jövő ezer év hajnalát deríti Magyarországra.

SZINHÁZ.

Megérkeztek színészeink, kik közül több ismerősre találtunk, az ismeretleneket pedig a három hónapos saison alatt lesz elég alkalmunk kiismerni. Ma midőn színi referándókat megkezdjük, kijelentjük, hogy teljes igazsággal fogunk mérni, a hol hibát látunk, azt leplezetlenül kimondjuk. Mai referándóknak nem terjeszkedünk ki az előadásra egyenkint, nem mondunk még bírálatot. Általánosságban szólva, az első fellepése a társulatnak kedvező hatással volt a közönségre, mi reményt nyújt, hogy azon összhang és ensemble mellyel a „Citerás” adták, végig fog vonulni az egész idény alatt.

November 20-an volt az első előadás Konti J. legjelesebb ujdonsága a: „Citerás” — az első bérlet-színeltel. Nem tudjuk a magyarazatát, hogy a színtügyi bizottság miért engedte meg a bérlet-színeltet: ezen eljárás talán nem mutat nagy figyelemre a színház bérlet közönsége iránt. A színtügyi bizottság főkötelessége a közönség érdekét megvédeni és azért nem találjuk a megállapított heti műsort sem kielégítőnek; Csütörtök Vasgyáros. Szombat Nebántsvirág. Vasárnap Pirosgyűveláris s a mint halljuk hétfőn Goldstein Számi. — Nagyon helyes volna, ha a színtügyi bizottság szívesegből közölné a heti műsort a helyi lapokkal, mivel számosan vannak a vidéken, a kik, ha előre tudják a műsort, az előadásra bejönnek.

Nem vall izlésre a színtulpon, az ilyen féle hirdetés: „Itt először” „Ujjelmezekkel” stb. Az előadás pontban 1/2 8 órakor veszi kezdetét, iparkodjunk az igazgató ezt meg is tartani, mert meg van nálunk is ama kis városi szokás, hogy a kitűzött időn jóval túl jelenünk meg. Ha a közönség azt látja, hogy pontosan kezdik az előadást, pontosan fog is megjelenni. — Az első előadást 1/4 9 órakor kezdtek, mert a gazolin elromlott, ezen hanyagságot meg kell róni, bárkit is illeszen. Lehetne már izlésebbek lámpákat is beszerezni; de majd világos lesz a színház, ha meglesz a vilányi-világítás:

„Hiszi kee! Én nem!

Hát kee! Én sem.”

Novemb. 21. A drámai személyzet bemutatóját színe került Ohnet György színműve. „A vasgyáros” 5 felvonásban. Nagy preklódessele vártuk Ohnet György híres színűvének ezen előadását, mert részben a mai este-

től függött az egész színi évad eredményének képe. Desajnálattal láttuk, hogy a drámai személyzet igen gyenge, kivéve *Laczkó Arankát*, ki mint valószínű kiemelkedik többi fölött; a közönség sürű tapsokkal adott kifejezést régi ismerőse iránt való jóindulatának. — A darab lefolyását, s tekintve az összhangzatot elég jól ment ugyan; de szó nélkül nem lehet hagyni azt, hogy a férfi-szereplők a maskirozásra nem fordítottak semmi gondot, mi pedig lényeges szerepet játszik; ugy *Derblai Philippe* (Hidvéghy E.) mint *Bligny herczeg* (Szebenyi A.) maszkja nem volt kifejező. *Prefont* báró (Ferenzy F.) jeles komikus, nem az ő temperamentumának való szerep. — *Beaulieu* marquis (Keresztesy A.) *Oekláv* fia (Lang J.) *Susanne* (Károlyi B.) *Sophie* (Berczig M.) *Bachelin* (Gyarmati G.) jó akarattal, de érzés nélkül játszottak.

Készakarva legutoljára hagytuk *Clairét* (Tuboly Clementine.) ki a darab hőse. — Nagy várakozással voltunk, de meglepéssel nem távoztunk, habár láttuk, hogy Tuboly k. a. mindent megtett, hogy szerepét érvényre juttassa; hogy ez nem sikerült, ennek egyedüli oka, hogy játékában nem volt természetes és igen hamar alpthosba tört ki. Hangja igen kellemes, ép azért arra kell törekednie, hogy eme kellemeséget az egész előadáson keresztül megtartsa. — Tuboly k. a. fiatal, törekvő színész s ha játékában természetességre törekedik, még igen szép sikert érhet el. Dícsérettel kell említeni, hogy szerepét pompásan tudta.

Füredi társulata ugy az operetében, mint pedig a drámában még eddig sok kívánni valót hagy hátra, de bízva ugy az igazgató, mint ajszemélyzet ambíciójában, reméljük, hogy még igen jó előadásokat fogunk élvezni.

Jó volna arról is gondoskodni, hogy a színház fűtessék és az ajtókra a szőnyegek feltétessenek, mert közüdomásu, hogy színházunkban igen nagy léghuzam van.

Heti műsor: November 26-án „Még-boldogult“ vígjáték, Bossontól; nov. 27-én „Kis-Herczeg“ operette, Lecocquetól; nov. 28-án. „Fedora“, dráma Sardoutól; nov. 29. szünet; novemb. 30-án „Szultán“ operette. Verőtől; december 1. „Madame sans géné“, színmű, Sardoutól.

IRODALOM.

— **Ezer év!** (Az „Ezeréves Magyarország és a milleniumi kiállítás“ című díszmű előszava. Megjelenik kéthetenként 12 füzetben a 40 kr.) Rövid kor az idő soha meg nem pihenő folyamában e s mégis mily óriási időszak egy nemzet fejlődés történetében! Ezer év viharzott el azóta, hogy a nemes magyar nép elhagyván ő s hazáját, Árpád a honalapító vezérlete alatt állt a erdős, bércezes, napsugaras ország határait s millió szívek ujjongának most a roppant jelentőségű évforduló felé. Mert ime, nemzetek és népek születtek és haltak el ez ezer esztendő alatt. A mult idők ölében sok nemzet tragikus sorsa van eltemetve; forradalmak és testvérháborúk dúltak az egyes népek között s nem egy törzs bukott le a fényes magaslatról, a melyen állott.

A korszakok romjain új korszakok támadtak, a népek sirján új népek keletkeztek, de Magyarország erősen állott e harcok és viharok közepete. Életfájának gyökerei mélyek és erősek valának, mint a nemzet lelke. Igaz, hogy a mióta Árpád e szép hazát elfoglalt, mindig külső harcok és belső villongások tépték a nemzet szívét; török-tatár pisztította, testvérharcok rázkódtatták meg az országot, de a magyar nép szent törekvéssel óvta meg nemzetét jellegét, a honzeretet és nagyjainak kultuszát, ősi tradícióit és nagygyá lett külső és belső ellenségei daczára.

E folytonos harcok sok ideig akadályozták meg a kultúra fejlődését. Hosszú szá-

zadokon át ugaron hevert a nemzet sok nemes tehetsége. Ipara, kereskedelme, művészete és irodalma messze elmaradt a többi európai kultúrállamok mögött. De mindezt pótolta az utolsó évtizedekben. A nemzet újjászületés nagy korszaka óta óriási léptekkel haladt a kultúra eszménye felé s ma már dicsőségesen uralkodik I. Ferencz József király ideje alatt büszkén mérkőzhetik a többi nemzettel. Ugyszólván egy ugrással érte el azt, a mit más nemzet csak százados fejlődéssel érhet el. Es minden évtized újabb diadalt jelent a nemzet életében.

E díszmű kiadója tíz esztendeig volt távol Magyarországtól; ezalatt bejárta az ő és új világ minden nevezetes országait és városait, látta a modern nagy kulturnemzetek roppant fejlődését és ime, mire visszatért tíz esztendő után, mily örömteljes meglepetés várt rá.

Ott látta a nemzetet azon a magaslaton, a melyen a többi nagy nemzet állt; látta, hogy a nemzetet saját benső ereje, nemzeti egyénisége és temperamentuma emelték és tették képessé arra, hogy lépést tartson a többi kulturnemzetrel. Kereskedelme, ipara, irodalma, művészete mind egyenrangú a többivel. A főváros pompás fölvirágzása, építkezése és mindaz, a mi egy országot nagygyá, boldoggá és gazdaggá tesz, föltalálható ez országban.

Ez bírta rá e sorok íróját, hogy e díszalbumot kiadja a milleniumi kiállítás alkalmára, a mikor itt a nemzet ki fogja tártni mindazt, a mit produkálni tudott. Kiadta e díszművet a magyar kormány, a magyar kir. államvasutak és a kiállítás igazgatóságának támogatásával és közreműködésével, hogy miután a nyelv szegény a fejlődés e nagyságát leírni, képekben mutassa meg a külföldnek, hogy mire képes egy nemzet rövid évtizedek alatt.

Hadd jöjjön ide a francia, az angol, az olasz, a nemet és valamennyi, a ki saját nemzetének a nagyságára büszke, és bámulja meg a kiállítás csodáit s a nemzet nagy éltrevalóságát.

Laurercy Gyula.

Szerkesztői üzenetek.

R. T. A levelében megjelölt költeménye nem közölhető, kéziratának visszaadására azonban nem vállalkozhatunk.

tasi Dán. Kérünk elbeszéléseket és tárczákat is!

Néh. Grosschmid Gábor

hagyatéka folyó hó 27-én szerdán reg. 9 órakor szabad kézből elérve-reztetik.

Főutca Falcione,-ház.

Hirdetmény.

Az összes zombori városári bódék szabad kézből azonnal eladók:

Bővebb felvilágosítást ad a bódék tulajdonosnője

Özv. Ulrich Borbála

Sztapári ut. 71. szám.

Dr. Lallosevits János

ügyvédi irodát nyitott Zomborban bajai utca 10 sz. alatti (Bunyi-féle) házban.

Alapított 1863-ban.

Világhírűek

a saját készítményű, díjjal kitüntetett

Kéziharmonikák

Joh. N. Trimmel-től

Bécs

VII/3., Kaiserstr. 74.

Nagy raktár mindennemű

Hangszerekben.

Harmonikák, fuvolák, okorinák,

citerák, gordonkák, stb. stb.

Schwäzji acél játékok tárgyak, el-

pusztíthatatlan. Zenélő albumok, poharak, stb. stb. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tőzsdei megbízásokat

szüntőnyosan és telkiismeretesen eszközöl

Alapított 1886.

Lustig Miksa
bank- és váltóháza Budapestben,
Váci-kört 42.

Arad, Győr, Pozsony, Szeged, Sz.-Fehérvár, Szombathely.

Szabadka. Temesvár telephon-állomásról az érdeklődők

telephon útján direct irodámhoz fordulhatnak, hol napon-

kint 10-6 óráig az árfolyamok állása iránt felvilágosítást

díjtalanul nyújthatok.

Telephon-szám 1070.

COGNAC

J. B. LAPOSTOLLE & Co

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenhol kapható.

Vezérlőirogyság: RUDA és BLOCHMANN, Budapest és Bécs.

Védjegy. Védjegy.

Mária-zelli

Gyomor-csepppek

magyazterhen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és átlólánosan ismeretes házi és népszor.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorüregesség, bűzös lehellet, lefújtság, savanyu, telbőffőség, hasmenés, nyomorégés, felesleges, nyalkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szükülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejájásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortúlterhelésnél étellekkel és italokkal, gilisziák, májbajok és hőmoroidáknál.

Említett bajoknál a **Máriazellii gyomor-csepppek** évek óta kitünően bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusit. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerüzára Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tntezesen tessék megtekinteni! Csak oly csepppeket tessék ehőgadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a keszítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valóságát bizonyítom”.

A **Máriazellii gyomor-csepppek** valódián kaphatók.

Galle E. és Schwarz Emil gyógyszerüzárakban Zombor, Rátay J. gyógyszerüzáraban Apallin, Balogh Gy. gyógyszerüzáraban Petrovosszelli és Barakovits L. gyógyszerüzáraban Nzt.-Tamás.

KLYTHIA A BŐR ÁPOLÁSÁRA

ZSIRPUDER.

Az arczbőr szépítése és finomítása.

Legelegánsabb toilette-, bál- és szalon-puder fehér, rozsa-szín vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve.

TAUSSIG GOTTLIEB

finom toilette-szappanok gyárosa és illatszerek főraktára Bécs I. Wollzeile 3. sz.

Kapható: a legtöbb illatszert-, drogua- és gyógyszerüzárakban valamint Zomborban Engel Mór urnál.

Szülők figyelmébe!

Van szerencsém Zombor sz. kir. város nagyérdemű közönségét, valamint a tánczedvelő ifjuságot értesíteni, hogy Szeged sz. kir. városában a Tisza szálloda nagy disztermében tánczfolyamat 1895 év november hó 17-én befejeztem és most helyben a tánczban tanulni óhajtóknak **Miklóssy Villi féle** kisebb szabásu helyiségében táncztanfolyamat 1895. év november hó 24-ikén nyitok este 8—10-ig. Egyuttal meg is nyitom ünneplésen a gyakorlók részére is; a szokásos 30 kr. díj mellett.

A magyar közönség figyelmébe különösen ajánlom a következő újabb **tánczokat. Lencze társalgó magyar társas táncz és az amerikai négyes**, mely utóbbi tánczot Magyarországon még egy táncziskolában sem mutatták be, s azt határozottan merem mondani.

Tisztelettel
Tamás János
táncztanító.

Birtokvételel.

Készpénzfizetés mellett ke-restetik azonnali megvételre

egy nemesi birtok

100.000,

egy uradalom

350.000 frtos árban

és egy

erdő-birtok

1 — 1 1/2 millió forintig.

Ajánlatok csakis birtokosoktól alulírothoz intézendők:

Patz Richard,
Bécs, Margarethentrasse 12.

József főherczeg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.
Fülöp szász Coburg-Gothai herczeg ő kir. fensége szállítója.

Sürgönczím: **Gottschlig Budapest.** Telefon 57—86.

GOTTSCHLIG tea,- rum- és cognac-
nagykereskedő

AGOSTON BUDAPEST

Központi iroda: IV., Váci-utca 4. szám.

RAKTÁRAK:

IV., Váci-utca 6. sz. „Mandarinhoz” VI. Andrassy-út 23, „Hong-Cong városához”
a Városház-ter mellett a kir. opera átellenében

IV., Egyetem-ter, Egyetem-utca sarkán, a „Japán nöhöz”
KIVITTELI PINCZEK:

X., Kőbánya, Fűzér-utca 9. szám.
Bizományi raktár:

Zomborban:
TÓTH ERNŐ kereskedőnél

Közvetlen behozatalu valódi kínai és orosz karaván-teák, Jamaica-, Brazíliai és Cuba-rumok, francia cognacok, likörök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett. — **Árjegyzék ingyen és bérmentve** —

Sürgöny !!

Magyarország legnagyobb
női és gyermek ruha áruháza

Zomborba megérkezett,

ahol a legújabb divatú kabátok, cepek, gallérok, stb. kaphatók,

A sátor a Slávy féle ház átellenében van.

Tisztelettel

Rotschild és Klein.

— Aldottatott 1864-ben. —
Pacholek Károly

Első magy.
oldalfegyver-
sarkantyú-
és

vívőfelszerelési
gyár.

VIII., Balassa-utca

5. szám

Gyári raktár:

V. Koronah. u. 10.

A es. és kir. had-
sereg, valamint a m.
kir. honvédség tisztj
és legénységi kard-
jainak és vívőszere-
nek szállítója.

Ajánlja gyárának kitűnő készítményeit:
kardok, török vívő-
kezüik, fej- és test
védők, Valodi fran-
czia és olasz kardok
és vívőtörök.
Arjegyzék herment-
ve ingyen. Javítások
jutá nyosan.

Eredeti anyakönyvvezetői kardok csakis
nálam kaphatók.

Női divatterem megnyitása.

A hölgyközönségnek mély tisztelettel tudomására juttatom, hogy a napokban
Arany gerenda utca 48. sz.-alatt
női ruha készítő divattermet nyitottam.

A legújabb párisi és londoni divat-ujdonságok bő szakismerete nemkülönben
hosszu tapasztalataim, melyek egyrészt Zomborban, más részét pedig a budapesti legelőkelőbb divattermekben volt alkalmam elsajátítani,
bizonyára részemről minden féle bő ajánlást fölöslegessé fognak tenni.

Megrendelések a lehető leggyorsabban s a küldött vagy fölívett mérték pontos betartásával fognak eszközöltetni.

Kész tisztelettel

Konyovits Mladenné,
szül. Lukácevits Etel,
Zombor, arany-gerenda utca 48. sz.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-ig tart Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig:

**egy egész sorsjegy 80 koronáért,
egy tized sorsjegy 8 koronáért és
egy huszad sorsjegy 4 koronáért**

az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

II.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Már

1895. D e c z e m b e r h ó 6—14-ig

ejtetik meg a

Magyar Osztály-Sorsjáték

N a g y n y e r e m é n y h u z á s a,

melyben 21199 pénznyeremény kerül

4 millió 332.000 korona

összértékben kisorsolásra, többek között egy 600,000 koronás jutalom 400,000, 200,000, 100,000, 50,000 stb. stb. koronás nyereményekkel.

A legnagyobb nyeremény
a legszerencsésebb esetben

Egy Millió

korona.

A sorsjegyek árai: 1 egész 40 frt. 1 tized 4 frt.
1 fél-⁹/₁₀ 20 frt. 1 huszad 2 frt.

(Portóért 5 kr., ajánlott levelekért 15 kr., nyeremény-jegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is

Heintze Károly, főelárusító,

Budapest,

Szervita-tér 3. szám.

— Hogy a tisztelt közönség különböző számokból álló több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, 5, vagy ennél több sorsjegy vásárlásánál a **különböző számokat** állítom össze tetszés szerint egész, fél, tized és huszadokból. —

Sürgöny-cím: **Lottoheintze Budapest.**